

ANKE DE GRAAF

Een vriend voor Rina

UITGEVERIJ GLB
DEVENTER

1

‘Jongsma’s handelonderneming,’ zei ik vriendelijk in de hoorn. Ik hield hem in mijn linkerhand en met mijn rechterhand toetste ik het bedrag van de rekening van Spijkers en Co in het boekhoudprogramma van de computer in.

‘Hannie, meiske, met Maarten,’ klonk aan de andere kant van de lijn een warme stem en meteen daarop: ‘Ik wil iets leuks met jullie bespreken. Ik heb een plan; zijn jullie vanavond thuis?’

‘Dag, Maarten!’ jubelde ik blij in de hoorn, ‘wat heerlijk dat je even opbelt!’ Ik begroette Maarten via de telefoon altijd uitbundig, want ik kon zijn rechtstreekse, zakelijke manier van telefoneren niet uitstaan. Tenminste tegen mij, zijn meisje, behoefde hij niet zo ‘direct tot het onderwerp komend’ te doen.

‘Ja, kindje,’ zijn stem klonk al een beetje ongeduldig, ‘maar zijn jullie thuis vanavond?’

‘We zijn wel thuis.’ Ik plantte mijn elleboog

tussen de perforator en de nietmachine op het bureaublad, ‘maar Marijke heeft voor vanavond studie op de weekindeling staan. Het is woensdag, dat weet je. Ze zal je dus niet tot ons vosvertrek toelaten. Ric Stokman wilde naar de bioscoop vanavond, maar dat heeft Marijke ook afgewimpeld. Bioscoopbezoek is gereserveerd voor de vrijdag- of zaterdagavond.’

‘Regel en orde moeten er zijn,’ sprak mijn dierbaarste vriend aan de andere kant. ‘Maar voor vanavond moet er een uitzondering gemaakt worden. Ik heb een schitterend plan.’

‘Wat voor plan?’ vroeg ik natuurlijk direct. ‘Laat je een bungalow voor ons bouwen aan de rand van de stad? Of ga je een filiaal openen in Californië en neem je mij daar mee naartoe? Maar ik ga niet zonder Marijke en Marijke gaat niet zonder Ric. En Ric...’

‘Nee, lieveling,’ viel Maarten me haastig in de rede, ‘dat is het allemaal niet. Maar het is een heerlijk plan. Acht uur vanavond?’

‘Negen,’ zei ik. ‘Dan kan Marijke van halfacht af nog wat werken.’

‘En jij?’

‘Ik zal niets kunnen doen van de zenuwen. Ik zit me de verdere dag suf te peinzen over

dat plan van jou. Ik zou m'n aandacht niet bij boekhoudkundige problemen kunnen bepalen. Ga je een reclamefilm maken en spelen Marijke en ik daarin de hoofdrollen? Maar we gaan niet vermageren, hoor! En ik wil beslist geen pruik dragen.'

Maarten lachte. 'Peter komt binnen,' zei hij. 'Tot vanavond. Dag, meiske!'

Ik legde de hoorn terug op de haak en schoof het toetsenbord weer naar me toe om verder te gaan met het inboeken van de rekeningen.

Ik werkte nu ruim een half jaar bij Handel-sonderneming Jongsma (ik was op 1 september begonnen en het was nu begin maart) en het beviel me goed. Het was verantwoordelijk werk, druk en afwisselend, maar ik kon het wel aan. Meneer Jongsma toonde zich tevreden, ik verdiende er goed en dat was tenslotte heel belangrijk.

Wij, Marijke en ik, woonden nu ook een half jaar op de zolder bij Jack en Stannie en we waren er, letterlijk bijna en figuurlijk helemaal, in de wolken. We voelden ons er echt thuis.

De eerste werkschema's van Marijke, die

ons bijna van minuut tot minuut vastlegden, waren vervangen door soepeler samengestelde exemplaren. Vroeger stond er: woensdagavond. Van zeven uur tot kwart over zeven: afwassen. Kwart over zeven tot halfacht: opruimen. Halfacht tot kwart over acht: studeren. Kwart over acht tot halfnegen: koffie zetten en drinken. Halfnegen tot tien uur: studeren.

Dat alles was nu vervangen door: woensdagavond: studieavond. Dat we afwassen en opruimen moesten, was in ons leven een vanzelfsprekend en noodzakelijk feit gebleken, waarbij we ons, omdat er geen andere oplossing bestond, berustend neerlegden.

Op zichzelf was het niet zo gek dat we twee avonden in de week voor onze studie hadden uitgetrokken, en dat vooral Marijke op deze avonden de rust en stilte om ons heen zo beschermde. Want anders zou er van de studie niet veel terechtkomen.

Mijn vriendschap met Maarten was uitgegroeid tot een diepe genegenheid en Marijke was verloren door de charmes van Ric Stokman, haar baas. De man, voor wie ze in den beginne zo had gebeefd en gesidderd. Nu liepen ze gearmd en minnekozend langs de Amsterdamse straten.

Ze keken niet zo hoog tegen ons studie-enthousiasme op, de jongens. Maarten, wie ik vertelde, dat ik het diploma moderne bedrijfsadministratie wilde behalen, schudde zijn bol en zei, dat hij meer zag in een kookcursus. De fijne keuken, slaatjes klaarmaken en taarten bakken...

Ric had Marijke in staat van razernij gebracht door te verkondigen, dat zijn moeder naaien zo belangrijk vond voor een vrouw. Een naaicursus zou...

Ze had stampvoetend over de zolder geden-derd (Jack, Stannie en Ronaldje waren niet thuis, dat wisten we) en we waren weer gesterkt in onze overtuiging dat een vrouw een goed beroep moet leren.

Maar Ric had beloofd nooit, nooit meer over een naaicursus te beginnen en Maarten had in mijn oor gefluisterd dat ik later, als mevrouw Weber, nog wel naar kooklessen kon gaan. De eerste weken van ons huwelijk zou hij wel van de liefde leven...

En ik, die drie dagen in de week de diners op ons zolderhotel verzorgde, ik zweeg. Welk een nobel gebaar...

Zo waren de woensdag- en de vrijdagavond onze blokavonden geworden. De weekends,

meestal zaterdags na de middag, gingen we naar huis.

De laatste tijd gingen Ric en Maarten dikwijls mee. Ze konden het gelukkig goed met onze ouders en met elkaar vinden en als we in de wagen van een van hen naar huis reden, jubelden we gevierden het hoogste lied.

Rina, onze vriendin vanaf de schoolbanken, woonde ook nog in Amsterdam. Bij haar zus.

Ze werkte niet meer bij Maarten op het reclamebureau van Polderman en Co. Dat had Maarten al voorspeld. 'Twee maanden houdt ze het uit,' zei hij. Het waren er drie geworden. Toen had Rina schoon genoeg van de reclamebusiness, ze waarschuwde mij voor Maarten Weber, die een bruto was en alle vrouwen om hem heen als slavinnen behandelde en ze vond achtereenvolgens een baan in een boekwinkel, op een reisbureau, in een apotheek en nu werkte ze op het kantoor van een grote meubelhandel.

Rina viel nog steeds dikwijls op de meest ongelegen momenten bij ons binnen.

En als Tjeerd en Betty het huis voor een nacht verlieten, kwam ze met slaapzak en babydoll de trappen op zuchten en dan sliep ze

bij ons. Op de bank. Want Rina was bang alleen in een huis.

Ze kwam ook op onze studieavonden. We hadden het haar verboden. 'Maar, zei ze, 'ik zal jullie beslist niet storen. Ik ga er gewoon stil bij zitten. En ik zorg voor de thee. Of voor de koffie.'

Ze ging ook niet weg, want Rina hield altijd haar woord en wij legden zuchtend onze boeken en schriften op tafel en bogen ons eroverheen.

Rina, vanaf de bank, keek met grote ogen toe. Zo bleef ze, de eerste studieavond, twintig volle minuten zitten. Vol verbazing kijkend van de een naar de ander. We waren gebroken.

De tweede keer, toen ze op een studieavond belde en wij niet opentrokken, stuurde ze een jongetje van tweehoog naar boven. Het kind moest zeggen: 'Uw moeder is er.' Hij zei het ook, maar hij voegde eraan toe: 'Het lijkt een mevrouw, net als u.'

We hadden enige maanden gelede n, toen we 's avonds samen in onze pyjama's bij ons oliehaardje zaten te praten, het plan opgevat om een vriend voor Rina te zoeken. Niet dat wij het ongezellig of minder prettig vonden

dat ze zo dikwijls aankwam, of dat ze ons te veel was. O nee!!

Maar Rina was een leuk, vlot meisje, dat nu toch de leeftijd had om een 'vriend' te hebben. Ze dartelde maar zorgeloos en onbekommerd door het leven en wij meenden dat als wij niet een beetje zouden zorgen en waken over haar toekomst, er niets van terecht zou komen!

De laatste tijd kwam ze wel iets minder dikwijls, maar wij meenden toch, die avond samen bij de haard, dat Rina een vriend moest hebben. Een vriend, die met haar ging wandelen en naar haar verhalen wilde luisteren. Wij zouden dan meer rust hebben om te studeren.

'Maar,' had Marijke zeer verstandig opgemerkt, 'hij moet wel in Amsterdam wonen, want als hij van buiten komt om haar te ontmoeten, neemt ze hem na een uur wandelen en kussen mee naar onze duiventil! En hij moet een moeder hebben, hier in Amsterdam, bij wie Rina zich op haar gemak voelt. Zodat ze 's avonds snakt naar haar koffie.'

Hij zou wel moeilijk te vinden zijn, die vriend, en daarom hadden we het plan na anderhalf uur praten en opnoemen van mogelijke kandidaten weer laten varen. Want we wilden Rina ook niet aan de eerste de beste kop-

pelen. Per slot van rekening was ze een leuk kind en een dierbare vriendin.

We ontvingen haar dus met open armen aan onze diners en we luisterden naar de verhalen over de meubelhandelaar die, als hij op kantoor was, in een beschadigde schommelstoel ging zitten omdat het ding onverkooptbaar was en toch 'af' moest.

'Maar ik word er gek van,' huilde Rina bijna, 'heen en weer! Heen en weer! Zo'n stoel is vrijwel onverslijtbaar, het is een echte Winkmeyer!'

De term zei ons niets, maar Rina zat 'in het vak' dus zou het wel een beste zijn, die stoel, dachten we.

En nu had Maarten opgebeld en gezegd dat hij een plan had en dat hij vanavond kwam.

Hoe moest ik het Marijke vertellen? Ze zou erover mopperen. Maandag moest ze haar lessen opsturen en als het huiswerk dan niet af was...

Toen dacht ik over Maarten's plan. Het was een plan dat ook Marijke aanging. Dus iets over woonruimte of werk. Of misschien wilde hij ons een autootje laten kopen... Ik grijnsde.

Onder het eten, die avond, zei ik: 'Vanmid-